

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) 2018/2026**2018 m. gruodžio 19 d.****kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo IV priedas****(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB ⁽¹⁾, ypač į jo 48 straipsnį,

kadangi:

- (1) Reglamentu (EB) Nr. 1221/2009 nustatyta aplinkosaugos vadybos ir audito sistema (EMAS). EMAS tikslas – skatinti organizacijas nuolat didinti savo aplinkosauginį veiksmingumą: diegti ir įgyvendinti organizacijų aplinkosaugos vadybos sistemas, vertinti tokių sistemų veiksmingumą, teikti informaciją apie aplinkosauginį veiksmingumą, atvirai bendrauti su visuomene ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis, taip pat skatinti organizacijos darbuotojus aktyviai prisidėti. Siekiant šio tikslo, to reglamento I–IV prieduose nustatyti konkretūs reikalavimai, kurių turi laikytis organizacijos, norinčios dalyvauti EMAS ir būti įregistruotos EMAS registre;
- (2) Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 IV priede nustatyti aplinkosaugos ataskaitų teikimo reikalavimai. Siekiant juos patobulinti atsižvelgiant į įgyvendinant EMAS įgytą patirtį, tą priedą reikėtų iš dalies pakeisti. Atsižvelgiant į tų pakeitimų kiekį ir pobūdį, aiškumo sumetimais tikslinga apskritai pakeisti visą IV priedą;
- (3) todėl Reglamentas (EB) Nr. 1221/2009 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;
- (4) iš EMAS registruotų organizacijų reikalaujama kasmet parengti arba atnaujinti aplinkosaugos ataskaitą pagal Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 IV priedą. Išskyrus mažas organizacijas, kurioms pagal to reglamento 7 straipsnį taikoma išimtis, aplinkosaugos ataskaitą arba atnaujintą aplinkosaugos ataskaitą turi patvirtinti akredituotas ar licencijuotas aplinkosaugos vertintojas, atlikdamas tos organizacijos patikrą pagal to reglamento 18 straipsnį. Besirengiančios registracijai EMAS organizacijos, teikdamos paraišką įregistruoti, irgi turi pateikti patvirtintą aplinkosaugos ataskaitą. Todėl reikia pereinamojo laikotarpio, kad organizacijos turėtų pakankamai laiko šiuo reglamentu atliekamiems pakeitimams įgyvendinti;
- (5) šiame reglamente numatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 49 straipsnį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 IV priedas pakeičiamas šio reglamento priedu.

2 straipsnis

Jei pagal Reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 aplinkosaugos ataskaitą arba atnaujintą aplinkosaugos ataskaitą reikia patvirtinti įsigaliojus šiam reglamentui, tačiau iki 2020 m. sausio 9 d., tai, aplinkosaugos vertintojui ir kompetentingai įstaigai pritarus, tą ataskaitą galima patvirtinti ir neatsižvelgiant į šio reglamento 1 straipsniu atliktą pakeitimą.

Jei pagal Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 7 straipsnio 3 dalį nepatvirtintą atnaujintą aplinkosaugos ataskaitą reikia perduoti kompetentingai įstaigai įsigaliojus šiam reglamentui, tačiau iki 2020 m. sausio 9 d., tai, kompetentingai įstaigai pritarus, tą ataskaitą galima parengti ir neatsižvelgiant į šio reglamento 1 straipsniu atliktą pakeitimą.

⁽¹⁾ OL L 342, 2009 12 22, p. 1.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2018 m. gruodžio 19 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER

PRIEDAS

„IV PRIEDAS

APLINKOSAUGOS ATASKAITŲ TEIKIMAS

A. Įvadas

Informacija apie aplinkosaugą turi būti aiški ir nuosekli; pageidautina, kad ji būtų pateikiama elektronine forma. Koks formatas tinkamiausias, kad ši informacija būtų pateikta suinteresuotosioms šalims patogiausiu būdu, sprendžia organizacija.

B. Aplinkosaugos ataskaita

Aplinkosaugos ataskaitoje turi būti pateikti bent toliau nurodyti elementai ir ji turi atitikti bent toliau pateiktus reikalavimus:

- a) organizacijos veiklos, produktų ir paslaugų apžvalga, organizacijos santykis su pagrindine organizacija, jei aktualu, ir suprantamas bei vienareikšmis EMAS registracijos apimties aprašymas, įskaitant į šią registraciją įtrauktų vietų sąrašą;
- b) organizacijos aplinkosaugos politika ir trumpas organizacijos aplinkosaugos vadybos sistemą palaikančios valdymo struktūros aprašymas;
- c) visų organizacijos reikšmingų tiesioginių ir netiesioginių aplinkosaugos aspektų, darančių reikšmingą poveikį aplinkai, aprašymas, trumpas jų reikšmingumo nustatymo metodo aprašymas ir paaiškinimas, kaip poveikis yra susijęs su šiais aspektais;
- d) aplinkosaugos tikslų ir uždavinių, susijusių su reikšmingais aplinkosaugos aspektais ir poveikiu aplinkai, aprašymas;
- e) įgyvendintų ir planuojamų aplinkosauginio veiksmingumo gerinimo, tikslų ir uždavinių siekimo ir atitikties su aplinka susijusiems teisiniams reikalavimams užtikrinimo veiksmų aprašymas.

Jei yra parengti 46 straipsnyje nurodyti sektoriams skirti informaciniai dokumentai, reikėtų nurodyti juose pateiktą geriausią aplinkosaugos vadybos praktiką;

- f) duomenų apie organizacijos aplinkosauginio veiksmingumo rodiklius, susijusius su jos reikšmingu poveikiu aplinkai, santrauka.

Ataskaitoje turi būti pranešama ir apie pagrindinius aplinkosauginio veiksmingumo rodiklius, ir apie C skirsnyje nustatytus konkrečiam sektoriui skirtus aplinkosauginio veiksmingumo rodiklius. Jei yra nustatyti aplinkosaugos tikslai ir uždaviniai, reikia pateikti atitinkamus duomenis;

- g) nuoroda į pagrindines teises nuostatas, į kurias turi atsižvelgti organizacija, kad užtikrintų atitiktį su aplinka susijusiems teisiniams reikalavimams, ir pareiškimas dėl teisinės atitikties;
- h) 25 straipsnio 8 dalyje nustatytų reikalavimų patvirtinimas ir aplinkosaugos vertintojo vardas, pavardė ir akreditacijos ar leidimo numeris bei patvirtinimo data. Vietoj jo galima naudoti aplinkosaugos vertintojo pasirašytą VII priede nurodytą deklaraciją.

Atnaujintoje aplinkosaugos ataskaitoje turi būti pateikti e–h punktuose nustatyti būtini elementai ir ji turi atitikti e–h punktuose nustatytus būtiniausias reikalavimus.

Organizacijos gali nuspręsti į savo aplinkosaugos ataskaitą įtraukti papildomos faktinės informacijos, susijusios su organizacijos veikla, produktais ir paslaugomis arba su jų atitiktimi konkrečioms reikalavimams. Visą aplinkosaugos ataskaitoje pateiktą informaciją tvirtina aplinkosaugos vertintojas.

Aplinkosaugos ataskaitą galima integruoti į kitus organizacijos atskaitomybės dokumentus (pvz., valdymo, tvarumo arba įmonės socialinės atsakomybės ataskaitas). Jei ji integruojama į tokius atskaitomybės dokumentus, aiškiai atskiriama patvirtinta ir nepatvirtinta informacija. Aplinkosaugos ataskaita aiškiai pažymima (pavyzdžiui, naudojant EMAS logotipą), o į dokumentą įtraukiamas trumpas su EMAS susijusio tvirtinimo proceso paaiškinimas.

C. Aplinkosauginio veiksmingumo rodikliais ir kokybine informacija pagrįstų ataskaitų teikimas

1. Įvadas

Tiek aplinkosaugos ataskaitoje, tiek atnaujintoje aplinkosaugos ataskaitoje organizacijos, naudodamosi toliau nurodytais pagrindiniais aplinkosauginio veiksmingumo rodikliais ir konkrečiam sektoriui skirtais aplinkosauginio veiksmingumo rodikliais, teikia duomenis apie savo reikšmingus tiesioginius ir netiesioginius aplinkosaugos aspektus. Jei kiekybinių duomenų organizacija pateikti negali, ji pateikia 4 punkte aprašytą kokybinę informaciją.

Ataskaitoje pateikiami duomenys apie faktinius įvedinius ir išvedinius. Jei duomenų atskleidimas neigiamai paveiktų komercinės arba pramoninės informacijos konfidencialumą, kai tokį konfidencialumą numato nacionalinė arba Bendrijos teisė siekiant apsaugoti teisėtus ekonominius interesus, organizacijai gali būti leidžiama savo ataskaitose šią informaciją indeksuoti, pavyzdžiui, nustatant bazinius metus (su indeksu 100), kuriais remiantis būtų rodoma faktinio įvedinio arba išvedinio raida.

Rodikliai turi:

- a) leisti tiksliai įvertinti organizacijos aplinkosauginį veiksmingumą;
- b) būti lengvai suprantami ir vienareikšmiai;
- c) būti palyginami su ankstesnių metų rodikliais, kad būtų galima įvertinti, ar pagerėjo organizacijos aplinkosauginis veiksmingumas. Kad būtų galima atlikti tokį palyginimą, turi būti pateikti mažiausiai 3 veiklos metų duomenys, jei tokių duomenų turima;
- d) būti palyginami su sektoriaus, nacionaliniais arba regioniniais lyginamaisiais standartais, jei taikoma;
- e) būti palyginami su norminiais reikalavimais, jei taikoma.

Šiems duomenims pagrįsti organizacija trumpai apibrėžia kiekvieno rodiklio taikymo sritį (įskaitant organizacines ir materialines ribas, taikymo galimybes ir skaičiavimų metodiką).

2. Pagrindiniai aplinkosauginio veiksmingumo rodikliai

- a) Pagrindiniai rodikliai orientuoti į veiksmingumą tokiose pagrindinėse aplinkosaugos srityse:
 - i) energija,
 - ii) medžiagos,
 - iii) vanduo,
 - iv) atliekos,
 - v) žemėnauda siekiant išsaugoti biologinę įvairovę ir
 - vi) išmetamieji teršalai.

Ataskaitoje privaloma nurodyti pagrindinius aplinkosauginio veiksmingumo rodiklius. Tačiau organizacija gali įvertinti tų rodiklių svarbą, atsižvelgdama į savo reikšmingus aplinkosaugos aspektus ir poveikį aplinkai. Jei organizacija nusprendžia, kad vienas ar keli pagrindiniai rodikliai neatitinka reikšmingų jos aplinkosaugos aspektų ir poveikio aplinkai, ji tų pagrindinių rodiklių gali neįtraukti į ataskaitą. Tokiu atveju organizacija aplinkosaugos ataskaitoje pateikia aiškų ir pagrįstą paaiškinimą, kodėl to nedaro.

- b) Kiekvieną pagrindinį rodiklį sudaro:
 - i) A skaičius, žymintis konkrečios srities bendrus metinius įvedinius/išvedinius;
 - ii) B skaičius, žymintis organizacijos veiklą atitinkančią metinę etaloninę vertę, ir
 - iii) R skaičius, žymintis A ir B santykį.Kiekviena organizacija ataskaitoje pateikia kiekvieno rodiklio visus 3 elementus.
- c) Duomenys apie konkrečios srities bendrus metinius įvedinius/išvedinius (A skaičių) teikiami taip:
 - i) energijos srities:

- bendras tiesioginis energijos suvartojimas, atitinkantis bendrą per metus organizacijos suvartojamą energijos kiekį;
- bendras atsinaujinančiųjų išteklių energijos suvartojimas, atitinkantis bendrą per metus organizacijos suvartojamą iš atsinaujinančiųjų išteklių gautos energijos kiekį;

- bendras iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos energijos kiekis, atitinkantis bendrą per metus organizacijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintos energijos kiekį.

Pastarasis elementas pateikiamas tik jei bendras organizacijos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintas energijos kiekis reikšmingai viršija bendrą organizacijos suvartotą iš atsinaujinančiųjų išteklių gautos energijos kiekį arba jei organizacijos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminta energija organizacijoje nebuvo vartojama.

Jei vartojama arba, atsinaujinančiųjų išteklių energijos atveju, gaminama įvairių rūšių energija (pavyzdžiui, elektros energija, šiluma, kuras ir pan.), skirtingų rūšių energijos metinio suvartojimo arba gamybos duomenys pateikiami atskirai.

Energijos kiekį pageidautina išreikšti kWh, MWh, GJ ar kitais įprastai suvartotos arba pagamintos energijos rūšiai naudojamais matavimo vienetais;

ii) medžiagų srities:

- metinis pagrindinių naudotų medžiagų masės debitas (išskyrus energijos nešėjus ir vandenį), pageidautina išreikštas masės vienetais (pvz., kilogramais arba tonomis) arba tūrio vienetais (pvz., m³), arba kitais įprastai sektoriuje naudojamais matavimo vienetais.

Jei naudojamos skirtingų rūšių medžiagos, jų metinis masės debitas atitinkamai turėtų būti nurodytas atskirai;

iii) vandens srities:

- bendros vandens sąnaudos per metus, išreikštos tūrio vienetais (pvz., litrais arba m³);

iv) atliekų srities:

- bendras per metus susidarančių atliekų kiekis, suskirstytas pagal atliekų rūšis, pageidautina išreikštas masės vienetais (pvz., kilogramais arba tonomis) arba tūrio vienetais (pvz., m³), arba kitais įprastai sektoriuje naudojamais matavimo vienetais;
- bendras per metus susidarančių pavojingų atliekų kiekis, pageidautina išreikštas masės vienetais (pvz., kilogramais arba tonomis) arba m³, arba kitais įprastai sektoriuje naudojamais matavimo vienetais;

v) žemėnaudos siekiant išsaugoti biologinę įvairovę srities:

- žemėnaudos siekiant išsaugoti biologinę įvairovę formos, išreikštos ploto vienetais (pvz., m² arba ha):
 - bendras naudojamos žemės plotas,
 - bendras sandarintųjų paviršių plotas,
 - bendras gamtai skirtas plotas organizacijos teritorijoje,
 - bendras gamtai skirtas plotas ne organizacijos teritorijoje.

Gamtai skirtas plotas – visų pirma gamtai išsaugoti arba atkurti skirtas plotas. Gamtai skirti plotai gali būti organizacijos teritorijoje ir apima stogą, fasadą, vandens drenažo sistemas arba kitus elementus, kurie suprojektuoti, pritaikyti arba tvarkomi taip, kad būtų skatinama biologinė įvairovė. Gamtai skirti plotai gali būti ir už organizacijos teritorijos ribų, su sąlyga, kad toks plotas priklauso organizacijai arba yra jos tvarkomas ir visų pirma skirtas biologinei įvairovei skatinti. Galima aprašyti ir bendrai tvarkomus biologinei įvairovei skatinti skirtus plotus, su sąlyga, kad aiškiai nurodomas indėlis į bendrą tvarkymą.

Sandarintasis paviršius – bet koks plotas, kuriame anksčiau buvęs dirvožemis uždengtas danga (pvz., keliais) ir todėl nepralaidus. Toks nepralaidumas gali daryti poveikį aplinkai;

vi) išmetamųjų teršalų srities:

- bendras per metus išmestų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, įskaitant bent išmetamą CO₂, CH₄, N₂O, hidrofluorangliavandenilių, perfluorangliavandenilių, NF₃ ir SF₆ išmetamą kiekį, išreiškiamas CO₂ ekvivalento tonomis;

Organizacija turėtų apsvarstyti galimybę duomenis apie savo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį teikti pagal patvirtintą metodiką, pavyzdžiui, šiltnamio efektą sukeliančių dujų protokolą.

- bendras per metus į orą išmestų teršalų kiekis, įskaitant bent išmetamą SO₂, NO_x ir kietųjų dalelių kiekį, išreiškiamas kilogramais arba tonomis.

- d) Nurodoma organizacijos veiklos pobūdį atitinkanti metinė etaloninė vertė (B skaičius) parenkama ir pateikiama remiantis tokiais reikalavimais:

Skaičius B turi:

- i) būti suprantamas;
- ii) būti geriausiai bendrą organizacijos metų veiklą atitinkantis skaičius;
- iii) leisti teisingai apibūdinti organizacijos aplinkosauginį veiksmingumą, atsižvelgiant į organizacijos ypatumus ir veiklą;
- iv) būti bendra etaloninė sektoriaus, kuriame veikia organizacija, vertė, kaip šiuose pavyzdžiuose:
 - bendra metinė fizinė produkcija,
 - bendras darbuotojų skaičius,
 - bendras nakvynių skaičius,
 - bendras gyventojų toje vietovėje skaičius (viešojo administravimo įstaigų atveju),
 - apdorotų atliekų kiekis tonomis (atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų atveju),
 - bendras pagamintos energijos kiekis (energijos gamybos sektoriuje veikiančių organizacijų atveju);
- v) užtikrinti, kad pateiktus rodiklius laikui bėgant būtų galima palyginti. Nustatytas B skaičius naudojamas vėliau teikiamose aplinkosaugos ataskaitose.

B skaičiaus pakeitimas paaiškinamas aplinkosaugos ataskaitoje. Jei skaičius B keičiamas, organizacija užtikrina, kad būtų galima palyginti mažiausiai 3 paskutinių metų skaičius, perskaičiuodama ankstesnių metų rodiklius pagal naujai nustatytą B skaičių.

3. *Konkrečiam sektoriui skirti aplinkosauginio veiksmingumo rodikliai*

Kiekviena organizacija kasmet teikia ir duomenis apie savo veiksmingumą, susijusį su reikšmingais išmatuojamais ir patikrinamais tiesioginiais ir netiesioginiais aplinkosaugos aspektais ir poveikiais, kurie susiję su jos pagrindine verslo veikla ir kurie dar neįtraukti nurodant pagrindinius rodiklius.

Duomenys apie tuos rodiklius teikiami laikantis šio skirsnio įvade nustatytų reikalavimų.

Jei yra parengti, organizacija turi atsižvelgti į 46 straipsnyje nurodytus sektoriams skirtus informacinius dokumentus, kad būtų lengviau nustatyti, kokie rodikliai svarbūs šiame konkrečiame sektoriuje.

4. *Kokybinė informacija pagrįstų duomenų apie reikšmingus aplinkosaugos aspektus teikimas*

Jeigu organizacijos negali pateikti kiekybinių duomenų apie reikšmingus tiesioginius ar netiesioginius aplinkosaugos aspektus, apie savo veiksmingumą jos praneša remdamosi kokybine informacija.

D. **Vietinė atskaitomybė**

EMAS registruotos organizacijos gali pageidauti pateikti vieną bendrą aplinkosaugos ataskaitą, apimančią kelias skirtingas geografines teritorijas.

Kadangi EMAS paskirtis – užtikrinti vietinę atskaitomybę, organizacijos turi užtikrinti, kad bendroje aplinkosaugos ataskaitoje būtų aiškiai išskirtas kiekvienos organizacijos vietos reikšmingas poveikis aplinkai ir apie jį būtų pateikta duomenų.

E. **Prieinamumas visuomenei**

Organizacija būtina turi galėti įrodyti aplinkosaugos vertintojui, kad bet kuris organizacijos aplinkosauginiu veiksmingumu besidomintis asmuo gali lengvai ir netrukdomas susipažinti su B ir C dalyse reikalaujama informacija. Kad būtų užtikrintas toks skaidrumas, geriausia, kad aplinkosaugos ataskaita būtų viešai paskelbta organizacijos svetainėje.

Organizacija užtikrina, kad ši informacija atskiroje svetainėje arba organizacijoje būtų paskelbta oficialiaja (-iosiomis) valstybės narės arba trečiosios šalies, kurioje yra svetainė arba organizacija, kalba (-omis) arba viena iš jų.

Be to, jei tai bendra aplinkosaugos ataskaita, organizacija užtikrina, kad (registracijos tikslais) su šia informacija būtų galima susipažinti oficialiaja (-iosiomis) valstybės narės, kurioje organizacija yra registruota, kalba (-omis) arba viena iš jų arba oficialiosiomis Sąjungos kalbomis arba viena iš jų pagal susitarimą su už registraciją atsakinga kompetentinga įstaiga.

Aplinkosaugos ataskaitą galima pateikti ir papildomomis kalbomis, su sąlyga, kad išversto dokumento turinys atitinka originalios aplinkosaugos ataskaitos, kurią patvirtino aplinkosaugos vertintojas, turinį ir kad joje aiškiai nurodyta, kad tai patvirtinto dokumento vertimas.“
